

Pakendi taaskasutus jäätmekäitleja pilgu läbi

Agu Remmelg
Ragn-Sells AS ärijuht
30. november 2005

Teemad

- Ragn-Sells pakenditeenused
- 3 viisi pakendi liigitamiseks
- Kes vastutab?
- Veo- ja rühmapakend vs müügipakend
- Kes taaskasutab müügipakendit?
- Milliseid taaskasutusorganisatsioone on meil vaja?

Ragn-Sells pakenditeenused

- Taaskasutusorganisatsioonile (TKO):
 - Pakendite tagasivõtuteenus
 - Taaskasutusteenus
- Pakendiettevtõtjale otseteenus
 - Pakendite tagasivõtuteenus
 - Taaskasutusteenus kohustuste ulatuses
 - Aruandlusteenus

Kuidas pakendit liigitatakse?

- Materjali liigi järgi (5+1):
 - Klaas, plast, paber/kartong, metall, puit
 - Muu materjal
- Kasutusotstarbe järgi (3):
 - Veopakend
 - Rühmapakend
 - Müügipakend
- Taaskasutuskordade järgi (2):
 - Korduskasutuspakend
 - Ühekorrapakend

Kes vastutab, mille eest?

- Pakendiettevõtja (maaletooja ja tootja):
 - kogumine- ja taaskasutamine
 - tagasivõtt
 - aruandlus
- Jaemüüja (kauplused):
 - müügipakendi ja pakendijäätmete tagasivõtt tarbijalt
- Omavalitsus:
 - Kogumisviisid ja korraldus (eeskiri, kava)

50% kogumassist on ca 60 000 tonni/a

Materjali järgi:

- Paber/kartong 45%
- Klaas 20%
- Plast 17%
- Puit 10%
- Metall 8%

Otstarbe järgi:

- Veo/rühmap.: 44%
- Müügipakend: 56%
 - Sh. tagatisraha: 5.5%

- NB! Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu direktiiv 94/62/EÜ kehtestab sihtarvud pakendijäätmete taaskasutamisele materjali liigi põhiselt

Eesti süsteem ja majandushoovad

- EL sihtarvud seotud materjali liigiga
- Eesti lähtub eelkõige pakendi otstarbest
- Müügipakend:
 - Aktsiis 10 000 – 40 000 kr tonn (vabastuse saab nõutud % taaskasutamisel)
 - Tagatisraha 0.5 ja 1 kr pakendilt
 - Trahv kohustuste mittetäitmisel kuni 50 000 kr
- Veo- ja rühmapakend:
 - Trahv kohustuste mittetäitmisel kuni 50 000 kr

Kas taaskasutamine toimib?

- Rühma- ja veopakend:
 - Taaskasutati enne ja nüüd
 - Taaskasutus suurem kui seaduse nõuded
- Müügipakend:
 - Seni taaskasutatud ainult joogipakendit (aktsiisi hirmus)
 - Taaskasutus väiksem kui seaduse nõuded

Mis maksab taaskasutamine?

- Rühma- ja veopakend (tekib ettevõtetes)
 - Kogumine lihtsam ja odavam
 - Materjali puhtam
 - Sortimine odavam
 - Käitluskulusid katab materjali müügitulu
- Müügipakend (tekib elaniku juures)
 - Kogumine keerukam ja kallim
 - Materjalid segunenud/määrdunud
 - Sortimine kallim
 - Käitlemisele tuleb olulises osas peale maksta
 - Mõnel juhul ladestamine odavam taaskasutusest!

Mis saab müügipakendist?

- Hinnakonkurents TKO-de vahel
- Kiusatus tegelda veo-rühmapakendiga:
 - ??? toormepakend = müügipakend ???
 - kaob elanikkonna kogumisvõrgu vajadus
- Olulist sisulist muutust pole toimunud:
 - Veopakendit käideldi enne ja nüüd
 - Müügipakendi käitlemine ei toimi
- Turuloogika muutus:
 - lisandunud taaskasutusorganisatsioonid

Lahendused

- Vajalik TKO-de spetsialiseerumine:
 - Müügipakend
 - (Rühma- ja veopakend)
- Rühma- ja veopakend ei vaja TKO-d
- Selged seisukohad praktika kohta:
 - Seadusandja
 - Järelevalve
 - Pakendikomisjon

Kokkuvõte

- Seadus jagab pakendid otstarbe järgi
- Müügipakendid:
 - käitlus kallim ja mõiste veniv
- Suurt sisulist muutust ei ole toimunud
- Vajalik TKO-de spetsialiseerumine
- Rühma- ja müügipakendi käitlemine toimib ka ilma TKO-deta

Mis on pakend?

- **Pakend** on mistahes materjalist toode, mida kasutatakse kauba kaitsmiseks ja esitlemiseks tootjast tarbijani
- **Pakendiks** peetakse ka samal eesmärgil kasutatavad ühekorratooted (*)

() terminid toodud lihtsustatuna*

Mida saab pakendiga teha?

- **Korduskasutus** – pakendid kasutatakse uuesti samal otstarbel (n klaasist õllepudel)
- **Pakendijäätme taaskasutus**:
 - **Ringlussevõtt**: materjali kasutus (n paber/papp), sh bioloogiline töötlemine
 - **Energiakasutus**: energiatootmine põletamisel (n segaplast)

Taaskasutamise sihtarvud (94/62/EÜ)

- Alates 1. maist 2004 peab taaskasutama:
 - **50%** pakendijäätmete kogumassist aastas
 - min **25%** kogumassist ringlussevõtuna
 - min 15% iga liigi kogumassist ringlussevõtuna
- Alates 31. detsembrist 2010:
 - **60%** kogumassist aastas
 - min **45%** kogumassist ringlussevõtuna
 - min 15% iga liigi kogumassist ringlussevõtuna

Seadusandluse kitsaskohad (I)

- Mida teha ohtlike jäätmete pakenditega?
 - Seadus nõuab eraldikogumist §20 lõige (6)
 - Jaemüüjal ohtliku pakendi tagasivõtukohustus
 - Ohtlike pakendite taaskasutuskohustust ei ole kui kohustused üle antud TKO-le
 - Tegelikuses keegi ei tegele
- Tegelikkus vastavusse seadusega ...
- ... või vastupidi

Seadusandluse kitsaskohad (II)

- Kas iga pakendiettevõtja peab tagama oma pakendite taaskasutuse?
 - Eurodirektiiv seda ei nõua
 - Pakendiaktsiisi seadus seda ei nõua
 - Pakendiseadus §36 lõige (1) KK Min tõlgenduse kohaselt nõuab
- Otstarbekas on tagada mahud ...
... mitte ajada personaalselt iga ettevõtte igat pakendit Eestis taga

Seadusandluse kitsaskohad (III)

- Mis saab siis kui taaskasutusorganisatsioon (TKO) ei tule kohustuste täitmisega toime?
- ... või kui TKO korraldab teenust liiga kallilt?
- Pakendiettevõtja, kes iseseisvalt täidab oma kohustusi, peab saama seda teha ilma kunstlike piirangute või takistusteta

Kohustused seoses pakenditega

- Pakendiettevõtja (maaletooja ja tootja):
 - kogumine- ja taaskasutamine
 - tagasivõtt
 - aruandlus
- Jaemüüja (kauplused):
 - müügipakendi ja pakendijäätmete tagasivõtt tarbijalt
- Omavalitsus:
 - Kogumisviisid ja korraldus (eeskiri, kava)